

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ▼ 4285 AV WOUDRICHEM ▼ info@woudrichemvesting.nl ▼ JAARGANG 21 ▼ 4 SEPTEMBER ▼ 2023

BREAKING: JONG STEL NEEMT EXPLOITATIE OUDE READTHUIJS OVER EN OPENT MEDIO DECEMBER MET FINE DINING CONCEPT.

TERREIN HOGE MAASDIJK IN EEN IMPASSE: OORSPRONKELIJKE PLANNEN DOOR DE TIJD INGEHAALD. WIE GAAT DE BOEL VLOT TREKKEN?

SAAIE VOGELS KENT DE VESTING NIET. ZELFS EEN GEWONE MUS BLIJKT BIJZONDER: DE OVERGROOTOUDERS ATEN NOG UIT DE HAND VAN JACOBA.

NA REDACTIELID MONIQUE, STOPT NU OPMAAKSTER CECILIA. OOK COLUMNISTE CLAUDIA KONDIGT AFSCHIED AAN?

ER ZIJN WEER NIEUWE BEWONERS EN GELET OP HOEVEEL PANDEN TE KOOP STAAN, KAN DEZE RUBRIEK NOG EEN AARDIG HORTJE DOOR!

TOEKOMST HOGE MAASDIJK ONDUIDELIJK

De redactie van 't Poortaal vroeg zich af of de stichting Respectvol Ontwikkeling Hoge Maasdijk (ROHM) nog wel bestaansrecht heeft nu de woningbouwplannen definitief van de baan zijn en ging op bezoek bij het bestuur.

“Wis en waarachtig” is het unanieme antwoord van het voltallige bestuur. Men is heel benieuwd naar wat de projectontwikkelaars (de eigenaar, VOF de Hoge Maasdijk, bestaande uit projectontwikkelaar Tankens en Bouwlinie) en de gemeente met het bedrijventerrein willen gaan doen. Zeker nu de Vesting Woudrichem, onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, is uitgeroepen tot Unesco Werelderfgoed, ligt daar een mooie uitdaging.

Verbaasd dat het bouwplan in zijn huidige vorm geen doorgang heeft gevonden, is de Stichting niet. De Stichting gaf een jaar geleden al aan dat door nieuwe wet- en regelgeving dit plan in zijn huidige vorm niet door zou kunnen gaan.

Het bestuur is ook benieuwd naar hoe met name de gemeente haar burgers en andere belanghebbenden bij de mogelijk nieuwe plannen gaat betrekken. Want juist op de laatste punt ging het de afgelopen jaren vaak fout. Terwijl uit onderzoek keer op keer blijkt dat het horen van burgers bij gemeentelijke besluitvorming waarbij zij rechtstreeks partij zijn, veel problemen en bezwaren kan voorkomen.

WOO-verzoek
Ook heeft het bestuur van de stichting nog een hoop vragen over “hoe de gemeentelijke besluitvorming tot nu toe met betrekking tot dit project heeft plaats gevonden”. Om alle beschikbare informatie over dit onderwerp boven

water te krijgen heeft de stichting een zgn. WOO-verzoek* ingediend. Omdat het nogal wat documenten betreft, is met de gemeente afgesproken dat alles gedoseerd, in de zin van “in dozen”, en gefaseerd aangeleverd gaat worden. Die informatie zou nog wel eens een beerput kunnen open trekken, zo schatten wij als redactie in.

Bomen
In de tussentijd volgt het bestuur nauwgezet alles wat er op dit terrein en omgeving gebeurt. Niet onbelangrijk want recent bleek dat, in opdracht van Tankens, nagenoeg alle bomen langs de Maasoever gekapt zijn. De vereiste vergunning hiervoor was er echter niet. Bovendien is er geen overleg geweest met Rijkswaterstaat, die eigenaar van de bomen is. De stichting heeft daarom aan de gemeente een ‘verzoek tot handhaving’ gedaan. Men hoopt daarmee

dat Tankens gedwongen wordt de oude situatie weer te herstellen.

Geluid
Ontwikkelaars Tankens en Bouwlinie zitten in de tussentijd ook niet stil en proberen via een zaak bij de Raad van State, de vijf ligplaatsen, waar woon- en werkboden liggen, in de Afgedamde Maas ter hoogte van de voormalige Fort fabriek, weg te krijgen. Volgens de raadsman van Tankens omdat de kans op het aantrekken van nieuwe bedrijven die bijvoorbeeld geluid produceren ernstig beperkt wordt doordat de ligplaatsen te dicht bij het terrein liggen. Volgens de woordvoerder van de gemeente is dit onzin, omdat het bestemmingsplan bedrijven die veel geluid produceren verbiedt. De uitspraak is over een paar weken.

In de tussentijd blijft stichting ROHM alles pro-actief volgen.

* Wet Open Overheid.
Met een WOO-verzoek wordt aan - in dit geval de gemeente - gevraagd om documenten over een bepaald onderwerp openbaar te maken. Op grond van de WOO mag iedereen om openbaarmaking van informatie vragen over alle publieke taken.

DE FEITEN OP EEN RIJTJE

In juni 2018 presenteren projectontwikkelaars Tankens en Bouwlinie (een 100% dochteronderneming van woningcorporatie Bazaalt Wonen) een open dag over het plan “Op ‘t Loev”. Architectenburo Lengkreek gaf daarbij een kijkje in de eerste schetsen voor de geplande nieuwe wijk op het terrein van de voormalige Fort Fabriek. Met meer dan 300 bezoekers bleek de belangstelling hiervoor groot te zijn. Verkooprijzen konden de ontwikkelaars echter nog niet geven omdat de gemeente Woudrichem eerst het bestemmingsplan moest aanpassen.

Op 19 juni 2018 werd het ontwerpbestemmingsplan in het college van de toenmalige gemeente Woudrichem behandeld.

Van diverse kanten komt er kritiek op de bestemmingswijziging. Gesteund door ruim 250 handtekeningen (waaronder

die van veel vestingbewoners) wordt bewonersinitiatief stichting Respectvol Ontwikkeling Hoge Maasdijk opgericht.

In november 2018, dus kort voordat de gemeente Woudrichem opgaat in de nieuwe gemeente Altena, wordt het bestemmingsplan “Buitengebied Hoge Maasdijk 2018” door de gemeenteraad goedgekeurd.

Niet alleen stichting maar ook onder andere de Provincie Noord Brabant tekenen bezwaar tegen het bestemmingsplan aan bij de Raad van State. Uiteindelijk wordt het plan door de Raad van State in juni 2021 vernietigd. De gemeente Altena moet dus een nieuw bestemmingsplan maken alvorens er woningen gebouwd kunnen gaan worden. Rijkswaterstaat en Provincie Noord Brabant hebben echter al vooraf gezegd dat buitendijks wonen, mede door de klimaatverandering, niet meer van deze tijd is.

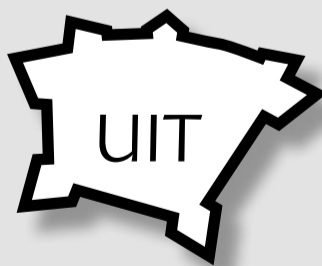
Afgelopen juni werd via een persbericht gemeld dat aannemer Tankens en Bouwlinie definitief gestopt zijn met het woningbouwproject op de Hoge Maasdijk. Samen met de gemeente Altena willen zij op korte termijn verschillende scenario's voor de locatie, waar een bedrijfsbestemming op zit, nader verkennen. Het doek voor het plan “Op ‘t Loev” valt dus definitief.

VLOOIENMARKT

Netto 32 euro. Dat is het resultaat van Jos Korthout's stand in juli op de vlooienmarkt op de camping. Jos verkocht daar wat hij en zijn ZAPPers (ZwerfAfvallPakkers) op de strandjes bij de Camping gevonden had. Het geld gaat naar animatie voor kinderen op de camping.

Een campingtent, een gekke sierpapegaai, een stootwiel dat nu wordt gebruikt als skippybal, een paar handdoeken en diverse sieraden vonden nieuwe eigenaars. Thuis bij familie Korthout ligt de zolder nog vol met gevonden bruikbare spullen. Een afspiegeling van onze consumptiemaatschappij. “Ik kan altijd zien wat modern is op het moment”, zegt Jos. “Welke soort snoep of bier het meest populair is.”

Volgende keer is het misschien een idee om reclame te maken voor de vlooienmarkt in de vesting, bijv. met een paar posters.

IN DE VESTING

09 t/m 10 september
Open Monumentendagen diverse panden in de vesting (oa gratis entree Visserijmuseum)

16 september
Hop oogst bij diverse locaties in en rond de vesting. Meeplukken?
info@hopvanaltena.nl

21 september
Bierproeverij in Arsenaal
Opgeven bij info@woerkerbiergilde.nl

28 september
Samen Eten in Huiskamer van de Vesting. Aanmelden voor 21/9 bij huiskamervesting@gmail.com

30 september
Chansonniere Tess Merlot in theater Apolonia. Kaarten bestellen via Facebook: ga naar Gewoon Ploon

Tot slot: Noteer ook alvast 26 oktober, want dan wordt de najaars “MAAS!” in het Arsenaal gehouden.

STADSJOURNALISTEN GEZOCHT

Vind je het leuk om over het wel en wee van de vesting te schrijven? Heb je een originele invalshoek over het verleden van de vesting, wil je inwoners interviewen?

Bij 't Poortaal ben je van harte welkom! Stuur een mailtje naar info@woudrichemvesting.nl

SPONSORS GEZOCHT

Wilt U ons helpen om het volgende nummer uit te geven?

Mail naar info@vestingwoudrichem.nl
Onze dank is groot!

Een nieuw seizoen; een nieuwe start. Dat geldt ook voor deze rubriek van het Poortaal. Onder het kopje “witte nog” heeft Henny Neven-Ros heel wat leuke verhalen over het verleden van Woerkum verteld en gebeurtenissen in herinnering gebracht; die zijn nu allemaal gebundeld in een mooi uitgebracht boekje.

Ik ga het stokje van haar overnemen en duik eveneens met mijn verhalen, anekdotes en weetjes in het verleden, maar dan onder de naam “Un hortje geleje”

In Woerkum, maar ook in nabij gelegen dorpen, werd en wordt dit gezegde veelvuldig gebruikt en het betekent gewoon: een poosje/tijdje geleden en is het héél wat langer geleden dan zeggen we: “un aardig hortje geleje”. Ge kenter mee speule!

Het woordje “Hortje” komt niet zomaar uit de lucht vallen: we hebben het geerfd uit de Franse tijd en komt van het Franse “un heur” (tijd) maar dat werd al gauw verbasterd in “un hortje”.

Ja, die Franse overheersing (1795 – 1815) heeft in Woerkum nog meer “sporen” achtergelaten in de Woerkumse taal. Wat dacht je van het woordje “pessânt”.

zorgde. Zo ziede mar: halluf Woerkum het Frans bloed.

Later hebben die Fransen, nadat ze Woerkum hadden verlaten (1813), vanuit Gorcum onze vesting flink beschoten en heel veel schade aangericht. Gelukkig keerden ze niet meer terug; alleen de nazaten bleven tot op d’n dag van vandaag; we zullen maar zeggen dat dat de goeie waren en zijn.

Lange tijd werd de bevrijding van de Franse overheersers uitbundig in Woerkum gevierd. En fêeste konde ze hoor die Woerkumers. Agge dâ mâr wit!

Bv: âs ge daor toch naor toe gao nim dån pessânt deuze dôôs mee. Komt van het Franse “en-passant” (= tegelijk / gaandeweg). Maar ook de term “affeceren” werd destijds in Woerkum nog vaak gebruikt en het betekent: opschieten.

Bv: “veuruît joh, un bietje affeceren gai” en het komt van het Franse “avancer”.

Die Franse tijd bracht in Nederland, dus ook in Woerkum, nog veel meer teweeg. Napoleon voerde nl het Burgerlijk Wetboek in en alle burgers moesten worden geregistreerd voor de Burgelijke stand; dus ACHTERNAMEN waren noodzakelijk. Vóór die tijd hadden de mensen vaak al een naam (bijnaam of scheldnaam), maar na 1815 werd de ingediende naam officieel. Nou, dat was nog een hele toer hoor! De Woerkumse achternaam “Viveen” is ook van Franse afkomst, omdat er een “Fransoos” met een Woerkums meske trouwde en onder die naam voor nakomelingen

Voor Kiki van Steenis en Robert Busschers is de verhuizing naar de oude Marechausseekazerne in Woudrichem op vele manieren een nieuwe start in het leven.

Kiki komt van Gorinchem, waar zij werkt als directeur van de Jenaplanschool. Robert verhuist van Veghel. Hij blijft werken als technisch ontwerper bij een bedrijf dat bouwbedrijven over de hele wereld voorziet van steigers. Kiki en Robert zijn al een paar jaar een stel. Maar het is pas nu, als de kinderen van hun vorige relaties de deur uit zijn, dat zij gaan samenwonen.

Soms gebeurt alles op het perfecte moment. Zij waren op zoek naar een huis toen Robert twee jaar geleden door Woudrichem liep en het bord “Te koop” zag staan bij Rijkswal 3.

“Hij belde direct”, vertelt Kiki. “Hij zei: Nu moet je echt komen. Ik heb zo’n leuk huis gevonden.” Daar was Kiki het honderd procent mee eens. “Een kado”, zegt zij meerdere keren gedurende ons gesprek. “Het is zelfs veel leuker dan wij hadden verwacht. De rust, het genieten van de zonsopgang, de schapen, de mensen...”

Ik wist dat opa politieagent was geweest. Nu hoorde ik dat hij bij de marechaussee werkte. De cirkel is gesloten.”

Er zijn nog sporen uit de tijd dat het een politiebureau was. Bijvoorbeeld de beide cellen met staal aan de binnenkant. Maar grotendeels is het oude politiebureau veranderd in een lichte open woning. De gevel is een gemeen-

temonument, maar het interieur mag veranderd worden. De enige eis van de gemeente was dat het confrontatiefuik intact blijft.

Kiki en Robert moesten twee jaar wachten op het huis. De vorige eigenaars moesten eerst een nieuw huis bouwen. Maar nu hebben zij een perfect huis dat altijd open staat voor hun kinderen en niet te vergeten de beide tekels Ties en Saar.

“De kinderen hebben onderling een goede relatie, maar om ze te dwingen onder één dak te wonen vonden wij te veel, zegt Kiki.”

PASSER DOMESTICUS – DE SAAIE HUISMUS?

Jan Willem den Besten

Mijn stelling: de saaie huismus bestaat niet. Loop maar even mee en neem een kijkje in het leven van de Huismus. De meeste straten van de vesting zijn bevolkt door deze algemene vogel. Misschien fungeert uw goot wel als leugenbank van de mussen. Het zijn namelijk gezelschapsdieren bij uitstek met complexe sociale contacten. Alles gebeurt samen. Broedend in clusters van meerdere nesten zitten ze hutje mutje op elkaar. Veel verder dan 500 meter komen ze niet buiten de deur. Badden aan het Woerkumse strand is er niet bij. Liever nemen de musjes samen met de burens een zonnig stofbad tegen meeliftende luizen.

De drang om op de oude stek te blijven is bij huismussen zo sterk dat ze op de puinhopen blijven zitten zelfs als het huis instort door verval of vandalisme. Heeft u een oud huis, dan gaan de generaties mussen wellicht terug in de tijd van Jacoba van Beieren. Mussen verlaten uw huis nagenoeg niet. Alleen in het voorjaar, als een vrouwtje versiert moet worden, zijn de mannetjes wat avontuurlijker. Verlegen zoeken ze een plekje waar ze niet gezien worden door mogelijke concurrenten. Ze willen niet betrap worden als ze een poging doen om dame huismus van de burens het hof te maken. Toch zijn ook die uitstapjes betrekkelijk. Als je als manmus een afstand van 30 cm heeft weten te creëren tot een ander mannetje, dan is dat al voldoende.

De kans bestaat dat ook onder uw pannen of in de spouwmuren mussen zitten te broeden. De voor moderne

isolatie benodigde aanpassingen zullen niet plaats mogen vinden voordat een ecologisch onderzoek uitgewezen heeft of er nesten zijn van mussen, of andere vogels zoals de gierzwaluw en bijvoorbeeld vleermuizen. De regels zijn, dat bij verstoring deze dieren naar behuizing in de buurt moeten kunnen verkassen. Gelukkig hoeft verduurzaming met de nieuwste regels geen vertraging op te lopen. Een wijk of vesting kan vrijstelling krijgen als gezamenlijk onderzoek wordt gedaan en voor ruimte wordt gezorgd.

Kruimels

Helaas gaat het toch echt slecht met de mus. Verschillende redenen zijn aan te wijzen. Naast renovatie en vernieuwing van woonwijken zijn tuinen minder rommelig. Er zijn minder dichte stekelige hagen. En strak betegelde tuinen hebben geen ruimte voor zandbaden. Ook de natuur zelf lijkt tegen te werken. In Amsterdam leek in de jaren 90 een correlatie te zijn tussen afnemende aantallen mussen en de terugkomst van de Sperwer. Zoals de meeste roofvogels hadden Sperwers in de vorige eeuw sterk te lijden van pesticiden. Ze herstelden zich door strengere milieuwetgeving. Ook in Amsterdam kwamen overal weer Sperwers broeden, en u raadt het, huismussen staan bij de Sperwer op het menu. Opvallend: Na verloop van tijd herstelde de mussenpopulatie weer iets, en dat leek mede verband te houden met de opmars van de Havik in de voetsporen van de Sperwer. Haviken eten Sperwers. Reken maar uit. Toch is dat niet het hele verhaal. Naast de al genoemde factoren denk ik zelf dat onze veranderende

levensstijl en het verdwijnen van het tafelkleedje ook een duit in het zakje heeft gedaan. Toen wij opgroeiden hadden onze huishoudens vaste patronen. Ontbijt en lunch, gedomineerd door brood, werd op vaste tijden thuis genuttigd. Kruimels, hagelslag en korstjes kaas werden opgevangen op een tafelkleedje en achterom bij de achterdeur uitgeschud. We leven nu onregelmatiger. Wie luncht er nog thuis of klopt nog twee keer per dag een maaltje kruimels uit? Sommigen van ons slaan zelfs ontbijt helemaal over. Intermittent fasting heet dat. Periodiek vasten. De mus heeft daar net zoveel mee...

Afscheid

Deze weken stonden in het teken van afscheid. Afscheid van mijn vader en afscheid van ons mooie huis aan het water. Door mijn verhalen wist hij hoe ons huis eruit zag, maar door de afstand en zijn gezondheid kon hij ons de laatste jaren niet bezoeken. Toen ik hem een aantal weken geleden vertelde dat we ons huis gingen verkopen, was hij dan ook boos. Hij verweet me dat ik hem niet gehaald had en ondanks dat hij niet kon lopen, had hij best de reis kunnen ondernemen en een trap op en af gekund.

Ik zei niets en hield mijn hand vast. Samen staarden we een moment voor ons uit en begonnen aan een luchtiger onderwerp. Deze week blies hij zijn laatste adem uit en zetten wij de laatste punt in de verkoopbrochure van ons huis.

Het zicht op het water. De rivier die hij zo graag had willen zien vanuit een logeerkamer. De fijne ruimtes, de keuken waar ik met hem had kunnen zitten. Ik zou zijn favoriete gerecht hebben gemaakt en hij zou daar wat op aan te merken hebben gehad. Ik zucht en vertel de makelaar over de wilde lichten in de herfst, over het water dat over de boeg van een vrachtschip vliegt en over de bever die voorbij zwemt. Ze knikt en lacht en ik ga door over de leuke mensen van de vesting en de aalscholver die zijn vleugels spreidt. Mijn enthousiasme doet me bijna vergeten dat het een periode van afscheid nemen is.

Claudia Maser

Redactie:
Ronald van den Ende,
Sophie Krale,
Cecilia Verhaar,
Ewa Wildmark

Fotografie:
Sophie Krale,
Ewa Wildmark

Illustratie:
Ineke Becht

Contact:
06-53 20 60 99
info@woudrichemvesting.nl

‘t Poortaal-archief vind je op www.woudrichemvesting.nl

